

Irakasgaiaren izena	Kodea	Ikasturtea
Adierazpen Plastikoaren Garapena eta bere Didaktika	151321	2024-2025
Titulazioa	Maila	Sehilekoa
Haur Hezkuntzan Gradua	3.	2.
Irakasgai mota	ECTS Kredituak	Hizkuntza
Oinarrizko formakuntza	6	Euskara
Irakaslea(k)		
Pello Ulazia Ibarzabal		

Justifikazioa

Adierazpen Plastikoaren Garapena eta bere Didaktika ikasgaiak Haur Hezkuntzan Plastikaren Adierazpenaren eremuan aritu ahal izateko oinarri metodologiko zein kontzeptualaren ekarpena egiten du.

Artearen balio nagusiak eta honek hezkuntzan duen garrantzia identifikatzen laguntzen du, etorkizunean profesional izango direnak sentsibilizatuz eta, aldi berean, gaur egun testuinguru anitzetan ematen diren adierazpen artistikoekiko interesa sustatuz.

Hizkuntza Plastikoari dagozkion oinarrizko elementuen ezaugarriak ezagutzeko aukera emango du, eta baita komunikazio eta adierazpenean hizkuntza mota honek duen erabilera ere. Horrela, jasotze, ulermen eta balioztatze gaitasunak eta baliabide plastikoen bitartez adierazpen, sormen zein komunikazio gaitasunak garatzea du helburu ikasgai honek.

Aurrebaldintzak

Ikasgai hau egin ahal izateko alde aurreko baldintzarik ez dago.

Gaitasunak

Gaitasun orokorrak

- **GO1-PENTSAMENDU KRITIKOA- 2. Maila:** Bakoitzaren zein besteen iritzien koherentzia aztertu, eta hauen inplikazio pertsonal zein sozialak balioztatu.

Berariazko gaitasunak

- **GE1:** Arteak norbanakakoaren formakuntzan zein formakuntza kultural eta sozialean egiten duen ekarpena identifikatu, eta hezkuntza estetikoak eskaintzen dituen ezagutza zein esperientziak balioztatu, bai gure eguneroko testuingurua aztertzeko eta baita adierazpen kultural zein artistikoak kritikoki balioztatu zein gozatzeko ere.
- **GE2:** Adierazpen artistiko anitzak modu kritikoan eta taldean aztertu, hauek txertatuta dauden testuinguru sozio-kulturala aintzat izanik. Sormen plastikoko prozesu artistikoetan parte hartu teknika zein baliabide sortzaile zein komunikatiboak erabiliz.
- **GE3:** Haur Hezkuntzako ikasleen eboluzio une bakoitzari dagozkion garapen mailak zehaztu, eremu grafiko zein plastikoa.

Garapen Jasangarrirako Helburuen eta Laudato si' Helburuen presentzia ikasgaian

Genero-berdintasuna | Generoen arteko berdintasuna lortzea, eta emakume eta neskato guztiak ahaldundzea (KOG).

- Genero, genero-berdintasun eta generoagatiko diskriminazio kontzeptuak ezagutu, generoarekin lotuta dauden diskriminazioak, indarkeriak eta desberdintasunak hartzen dituzten askotariko formak bezala (esate baterako, nola Artearen Historia gizonezkoek ezarritako istorio bat izan den, non emakumeei arte ikasketak burutzea ukatu zaien; emakumeen artelanak gizonezkoen sinadurarekin plazaratu izan diren edo emakumeen artelanak izateagatik itzalperatuak eta baztertuak izan diren), eta genero-berdintasunik ezaren egungo arrazoiak eta arrazoi historikoak ulertu.
- Genero-berdintasuna eta genero aniztasunaren errealitatea ulertu (Adierazpen Plastikoa eskaintzen dituen bide estetikoak ezagutu eta bide hezitzaile hauek pertsonen subjektibotasunaren garapenerako daukaten ahalmena ezagutu). Jendartea (gizartea) pertsona ezberdinek osatzen dugula kusi eta aniztasuna (gure irudian, adierazpenetan, formetan...) aberastasuna dela ulertu.

Lurreko ekosistemen erabilera iraunkorra babestea, berrezartzea eta sustatzea, basoak iraunkortasunez kudeatzea, desertifikazioari aurka egitea eta lurren degradazioa eta biodibertsitate-galera geldiaraztea (KOG).

- Biodidertsitateak dituen askotariko mehatxuez (habitaten galera, baso-soiltzea, zatiketa, gehiegizko ustiapena) eta mehatxu horiek tokiko biodibertsitatearekin lot ditzakeela jabetu (Artearen Historiatik pertsonen eta ingurumenaren harremanak nola joratu diren ikusi: *Land Art*-aren ikuspuntu sentiberak edo antropozentrikoak, artisten esku-hartze estetiko-politikoak ingurumenean, naturarekin erlazionatzen gaituen jardura plastikoak...), eta nola Heziketa Estetikoaren bitartez kontzientzia ekologikoa garatu daitekela ulertu.

Hiri eta komunitate iraunkorrak | Hiriak eta giza
kokaguneak inklusiboak, seguruak, sendoak eta iraunkorrak izatea lortzea (KOG).

- Gizakiaren oinarrizko behar fisiko, sozial eta psikologikoak ulertu, eta bere kokagune fisikoetan (hirian, hiri-ingurunean eta landa guneeetan) behar horiek arte munduak nola joratu dituen ikusi, eztabaidarako eta hausnarketarako parada eskainiz. Antolakuntza territoriala sistema iraunkor batekin lotu eta jasotako ondare kulturala errespetatu.

Edukiak

1. UNITATEA - HEZKUNTZA ESTETIKOAREN HELBURU ETA METODOAK

Errealitatearen ezagutza sentsiblea eta sentimendu estetikoaren formakuntza.

Esperientzia estetikoa, gustua, eta jarrera, jokabide eta ohitura estetikoak.

Ikusle gisa eta adierazpen plastikoaren sortzaile gisa, Hezkuntza Estetikoak duen garrantzia eta balioa artea balioztatzeko gaitasuna garatzeko.

2. UNITATEA – ARTEA HIZKUNTZA GISA

Ikus-mezuak. Artearen errepresentazio gisa eta adierazpen gisa. Zeinu ikonikoa.

Artearen historian Mugimenduak eta tendentziak. Artea eta Emakumea. Zentsura eta kritika.

Artelanaren irakurketa eta interpretazioa egiteko ikus/jasotze estrategiak eta irizpideak. Ikus-antolaketa oinarriak. Irakasleak adierazitako artelanaren analisia egiteko ereduak.

3. UNITATEA – ADIERAZPEN PLASTIKOAREN DIDAKTIKA

0 eta 6 urte bitarteko garapen grafiko-plastikoari dagokion etapa: Zirriborroa, irudikatzearen hasiera.

Etaparen eskematikoa: marrazkien ezaugarriak. Kolorearen esanahia. Espazioaren antolakuntza. Marrazkiak garapenaren adierazgarri.

Sormen krisia, estereotipoa eta barne ereduak. Adibide zehatzak.

Gaia eta motibazioa: hautemate eta adierazpenaren arteko harremana. Plastika Tailerra: Tailerraren antolakuntza Haur Hezkuntzan.

Ikas-irakaskuntza estrategiak

Estrategia anitzez baliatuko da ikasgai hau:

Behaketa erreflexiboa egitera bideratutako jarduerak.

Kontzeptualizaziora bideratutako jarduerak.

Lanketa teorikoa praktikarekin lotzera bideratuta dauden esperimenezko jarduerak aktiboak.

Ebaluazio jarduerak.

Ikasgaiari dagozkion 6 ECTSak aintzat izanik, ikasgaiak ezarrita dituen helburuak lortu ahal izateko eta prozesuaren jarraipen egokia egin ahal izateko 150 orduko dedikazioa izango du. Ordu hauek era honetan banatuko dira:

Ikasgelan lan presentziala: 64,30 ordu

Irakaslearen azalpena: 23 ordu

Jarduerak praktikoak: 40 ordu

Azterketa: 1,30 ordu

Ikasgela kanpoko lana: 58,30 ordu

Dokumentazioaren irakurketa eta analisia.

Haur Hezkuntzako gelan esku-hartzea: 10 ordu

Azterketaren prestaketa: 8,30 ordu

Ebaluazioa

Ebaluazioa ondorengo irizpideetan oinarrituko da:

Oinarritzko gaitasunak (%10). Ebaluazio jarraia izango du, Ikasketaren prozesua jasotzen duen Egunerokoaren bitartez.

Gaitasun espezifikoak (%90):

GE1: %15

GE2: %45

GE3: %30

Ikasgaia gainditu ahal izateko 10etik 5eko kalifikazio minimoa beharrezkoa izango da eremu bakoitzean. Ez ohiko deialdian ohikoan gainditu ez dituen frogak soilik egin beharko ditu ikasleak.

Adimen artifizialaren erabilera:

Ez dago baimenduta adimen artifizialeko tresnak (AA) edo horien bidez sortutako edukiak erabiltzea.

Ezin da lan akademikorik kopiatu, plagiatu edo sortu Adimen Artifizialeko tresna baten bidez. Horrelako iruzurrezko praktikak egitea falta astuntzat hartuko da, Ikasleen Araudiaren 75. artikulua arabera, (Deustuko Unibertsitateko Aldizkari Ofiziala, 81. zk., 2023ko ekaina).

Dokumentazioa

- AAVV, (2001). La Educación Visual y Plástica hoy. Graó.
- ACASO, (2000), "Simbolización, expresión y creatividad: tres propuestas sobre la necesidad de desarrollar la expresión plástica infantil". Arte, Individuo y Sociedad. Servicio de Publicaciones U.C.M.
- AGIRRE, I. (2000). Teorías y prácticas de la Educación Artística. Ideas para una revisión pragmática de la experiencia estética. Pamplona. Universidad Pública de Navarra.
- ALBELDA, J., SABORIT, J. (1997). La construcción de la naturaleza. Generalitat Valenciana.
- ALCAIDE, Carmen. (2003). Expresión Plástica y Visual para educadores. Madrid. Publicaciones ICCE.
- ARNHEIM, R. (1993) Consideraciones sobre la educación Artística, Paidós, Barcelona.
- ARNHEIM, R.: (1999) Artes y percepción visual, Alianza
- BELVER, M.H., ACASO, M., MERODIO, I., (2005). Arte Infantil y cultura visual. Madrid. Ediciones Eneida.
- EISNER, Elliot W.(2004). El arte y la creación de la mente. Barcelona. Paidós.
- EISNER, Elliot W.(1995). Educar la visión artística. Barcelona. Paidós.
- FONTAL MERILLAS, Olaia, (2015) Didáctica de las Artes Visuales en la infancia. Ed. Paraninfo
- FONTAL MERILLAS, Olaia, (2015) Educación de las Artes Visuales y Plásticas en Educación Primaria. Ed. Paraninfo.
- GARCIA DEL MORAL, A. (2015). La enseñanza de la Expresión Plástica Infantil en las escuelas de magisterio. Universidad de Sevilla.
- GARNER, H.(1994). Educación artística y desarrollo humano. Barcelona. Paidós Educador
- GUATTARI, Felix. (2000). Las tres ecologías. Pre-textos.
- GÓMEZ, Blanca (coord.). (2010). Ideas que invitan a crear. Valencia. Brief Ediciones S.L..
- HENRY, Michael. (2008). Ver lo invisible. Madrid. Siruela.
- HERNANDEZ, Manuel.(2000). Educación Artística y Arte Infantil. Ed. Fundamentos.
- KELLOG, R. (1979). Análisis de la expresión plástica en preescolar. Cincel. Madrid.
- LOWENFELD, Víctor. (1985). Desarrollo de la capacidad creadora. Buenos aires. Kapeluz.
- MARÍN, VIADEL, R..(2003). Didáctica de la Educación Artística. Madrid. Pearson Educación.
- MARINA, José Antonio. (2013). El aprendizaje de la creatividad. Barcelona. Editorial Ariel
- MARINA, José Antonio. (2013). Los secretos de la motivación. Barcelona.
- MARTÍNEZ, Luisa y GUTIÉRREZ Rosario. (2002). Las Artes Plásticas y su función en la Escuela. Málaga. Ediciones Aljibe.
- RANCIERE, Jacques. (2011). El destino de las imágenes. Madrid. Editorial Politopías.
- READ, Herbert. (1977). Educación por el arte. Buenos Aires. Paidós.
- ROBINSON, Ken. (2015). Escuelas Creativas. Grijalbo.
- RODRIGUEZ, Antonio. (2010). Evolución del dibujo en la infancia. Sevilla. Wanceulen Editorial. S.L.
- ROLDAN, Joaquín. (2012). Metodologías Artísticas de Investigación. Málaga. Ediciones Aljibe, S.L.
- SAURA, Ángeles. (2011). Innovación educativa con TIC en Educación Artística, Plástica y Visual. Sevilla. Editorial MAD,S.L.
- STERN, Arno. (2008). Del dibujo infantil a la semiología de la expresión. Valencia. Carena editors, s.l.
- TANIZAKI, Junichiro. (1994). El elogio de la sombra. Madrid. Siruela.
- VIRILIO, Paul. (2005). El ciber mundo o la política de lo peor. Cátedra.

ALDIZKARIAK

AAVV (2007): "Viaje por el Arte. Aprendiendo a mirar". Cuadernos de pedagogía, 371.

AAVV (2002): "Educación Artística. Nuevas miradas (Dossier)". Cuadernos de Pedagogía, 312 (47-76).

AGUIRRE, I. (1997): "Adierazpen plastikotik hezkuntza plastikora". Hik Hasi, 22 (38-39).

AGUIRRE, I. (1997): "Marrazki librea benetan librea". Hik hasi, 9 (9-14).

ARAÑO, J. C. (1993): "La nueva educación artística significativa: defendiendo la educación artística en un momento de cambio". Arte, Individuo y sociedad, 5 (11-20).

FREEDMAN, K. (2001): "Enseñando Cultura Visual: Educación artística y la formación de identidad". Boletín de Educación de las Artes Visuales, 15.

HERNÁNDEZ, F. (2001): "Repensar la Educación de las Artes Visuales desde los estudios de Cultura Visual". Boletín de Educación de las Artes Visuales, 15.

HERNÁNDEZ, F. (1995): "El diseño curricular de educación visual y plástica". Revista interuniversitaria de formación del profesorado, 24 (21-37).

HERNÁNDEZ, F., BARRAGAN, J. M. (1991): "La autobiografía en la formación de los profesores de Educación Artística". Arte Individuo y sociedad, 4 (95-102).

WOODLIN, P. (1997): "El museo de arte en el curriculum escolar". Arte individuo y sociedad, 9 (80-88).

ZORNOZA, J. (1996). "Aportaciones desde la plástica a la interpretación del dibujo infantil". Revista interuniversitaria de formación del profesorado, 27 (207-216).

WEB HELBIDEAK

ARTELEKU, Arte eta pentsamendu garaikideko webgunea: <http://www.arteleku.net/>

MUPAI, Museo Pedagógico de Arte Infantil (Madrid): <http://mupai.wordpress.com/>